

TOURING I BALTIKUM

Estland dag 1

Det blev spännande redan vid färjan i Sverige. Jag tyckte att jag var där i bra tid, men när jag äntligen hittat till rätt plats och börjat förstå hur det fungerade hade tiden rullat iväg. Hade det inte varit en bil med hästsläp som strulade hade jag nog inte kommit iväg!

Färjan var av det gamla slaget med bara ett bogvisir så när vi kom till Estland började långtradarna att backa ut. Jag stod i dieselångorna och svettades. En man skrek nått, tydligen ville han att jag skulle smita ut mellan lastbilarna. Han kunde varit trevligare, men jag blev glad ändå. Tror att det är ett krav för yrket att vara snäsig och grinig, har aldrig träffat på en trevlig hamnanställd.

Estland är två världar i en. Väst och öst samtidigt. Sida vid sida ligger bebodda lägenhetskomples där fasaden faller i bitar, med nybyggda villor som lika gärna kunde stått i Sverige. Det är förvirrande. Vissa pratar engelska hur bra som helst, men jag förstår inte ett dugg av reklamskyltarna längs vägen. Det är som hemma fast väldigt långt borta.

Vägarna... De stora vägarna är säkert jättefina, men där kör ju inte jag. I stället har jag kört mer grusväg på en dag än jag gjort totalt hittills. Det finns en del riktigt trevliga småvägar - som helt plötsligt övergår i sand, grus, lera för att återgå till asfalt några km senare.

Grusvägarna kommer jag säkert att återkomma till, ja, alla vägar. Det är blandat, sövande tråkigt varvat med spänning bakom nästa kurva.

Estland dag 2

Efter en natt på ön Saaremaa (Ösel) tog jag rakaste vägen till Pärnu. Regnet hängde i luften och behagade komma ner

Bara några mil från färjan var vägen av stängd och pilarna pekade på resans första blöta sandväg.

sådär lagom ofta för att man inte ska ta av de vattentäta kläderna. Väl i Pärnu släppte molnen på det de hade kvar, jösses vad det regnade. Tur man är rutinerad, jag hade sökt upp ett tak att ta skydd under.

Jag har ruttat en väg för morgondagen där jag dubbelkollat grusstandarderna, inte ett gruskorn enligt kartan. Något skeptisk dock... Hittills har karta/gps/verklighet stämt sådär. Gps:en säger glatt: sväng om 20 meter - där det absolut inte är en väg utan en traktornedfart till åkern... Vägskylten säger sväng här, men gps:en säger: Du är utanför vägen, fortsatt till Väg.

Det börjar klarna hur man ska köra här. Väldigt enkelt faktiskt. De flesta håller hastigheten och många bromsar när den sänks (inte så svårt, det finns bara 50/70/90). Ingen gasar innan den höjs igen.

Man ska absolut inte hjälpa till vid omkörningar, det bara förvirrar. Däremot är det kutym att slänga sig huvudlöst ut i mötande körfält, gasa allt man har och sedan lika huvudlöst tränga sig in bland bilarna när man får möte.

Det går inte att förutse (eller ha förutfattade meningar...) om bilister genom deras val av bil. Alla kör på sitt egna sätt. Det

enda märke som skiljer ut sig är de gamla Trabanterna som konstant är överlastade och därmed bländar alla.

Oväntad hinderbana.

Estland-Lettland dag 3

Dag 2's rekord i grusvägsåka är slaget med marginal. Jag rekommenderar alla grusälskare att resa i Baltikum. För de som vill ha hojen relativt ren och kotorna i ryggen hela rekommenderar jag i princip alla andra länder i Europa.

Jag är så trött på dessa grusvägar och står inför ett dilemma. Vill jag åka småvägar får

Avdelningen lättkörd grusväg.

jag köra grus. Vill jag köra på asfalt blir det stora vägar. Ni som gillar stora, raka vägar, hur håller ni er vakna? Jag lessnar och håller på att somna efter bara några mil.

Man känner sig ensam och sårbar när man kör dessa små traktorstigar mitt i skogen. Hojen betar sig som den vill bland lera, grovt grus och sand. Det hoppar och far, fjädringen går rond efter rond mot underlaget, man måste stå upp (vilket medför noll sikt bakåt och mjölksyra i låren) och all tid går åt till att undvika potthål, nedfallna träd eller löst underlag i kurvorna. Jag hinner varken se eller uppleva omgivningen.

Landade i Lettland idag och försöker sammanfatta dagarna i Estland. Jag blir fortfarande inte klok på det landet. Modernt-gammalt, öst-väst. Det går inte att greppa. I städerna står nybyggda hus bredvid ruiner. Några renoverar de gamla trähusen, andra låter dem falla sönder trots att det uppenbarligen bor någon där. Landsbygden avfolkas precis som i Sverige, vilket är konstigt. Landet är rätt litet, det borde inte vara svårt att pendla. Bussarna trafikerar varenda kostig, jo, varenda kostig! Det är busshållplatser överallt.

Trafikmässigt så är landet fantastiskt väl skyltat. Även kostigarna. Att köra hoj är lätt, trafikanterna ser oss.

Knappt en mil in i Lettland stannade jag vid en mack. Världens minsta kiosk och tre pumpar, noga uppmärksatta. Ägarna var där, men såg inte ut att ha öppet. Kan jag tanka, frågade jag. De skakade på huvudet: No english.

Det går ju bra ändå, vifta, le, peka och le igen. Jag fick både tanka och betala med kort. När jag skulle gå frågade den ena: coffe, pepsi? Jag var inte sugen så jag tackade artigt nej. Efteråt skämdes jag, en liten uppoffring från min sida hade kanske gjort deras dag så mycket bättre.

Lettland dag 4

Idag är jag värd en guldmedalj!!

Totalt 6 mil på mjukt underlag, grusvägar av sand. Nattens regn, liksom förmiddagens, hade gjort dem mjuka.

Så här i efterhand kan jag inte fatta att jag klarade det, det borde inte gått.

Till en början var det spännande, utmanande! Klarar jag detta? Efter två ordentliga kast där framdäcket tyckte att alla håll var bra utom det som resten av hojen och jag var på väg mot dalade självförtroendet. Höll rätt bra hastighet för att slippa skakas sönder av de eviga tvättbrädorna och en krasch i 80 kändes inte som en mjuklandning. När man väl är på väg över styret är man inte så kaxig längre.

Satsade på knappa 30 i stället för att slippa skaka sönder hojen, men faktum är att även i den farten föredrog framhjulet 90 grader mot färdriktningen.

Det är säkert jättekul att forsa fram i god fart på dessa vägar med nabbdäck som ger bra fäste. Jag tar alla grusfantasters ord på det.

Här tog orken slut, men tur (och skicklighet?) höll i sig och många mil senare blev det asfalt igen.

Därför föreslår jag en utmaning: skaffa en hoj som är så tung att du bara reser den i vredesmod, så hög att du bara når ner med tåpetsarna på stövlarna och sätt på landsvägsdäck. För att göra utmaningen mer verklighetstrogen är det förbjudet att stå upp, ha lång fjädringsväg, höjt styre samt att köra på kända vägar.

Berätta sedan för mig hur det gick. Jag är allvarlig, jag vill veta om det är fler än jag som får panik när bakhjulet saknar fäste och framhjulet halkar hit och dit.

Jag har landat i Riga och stannar två dagar. Bor på "normalt" hotell med dess fördelar och nackdelar. Eget badrum vägs mot skitdyr parkering. I morgon är jag normal turist. :)

Lettland dag 5

Efter en dag med turistande i Riga är det med möra ben jag sätter mig framför datorn. Det går att promenera hur mycket som helst, det är en vacker stad att gå i. Jag har egentligen inte gjort något speciellt, mest tittat på omgivningarna. Hade tänkt gå på hattmuseum, men det var stängt.

Här kommer några upplevelser från tidigare dagar:

Tankade på en obemannad bensinmack. Det stod en bil där när jag kom och de hade uppenbara problem vid betalautomaten. Jag fick vänta och undrade hur svårt det kunde vara att betala?? Det fick jag äta upp! Jag har aldrig tankat på ett ställe där

Anm från Facebook: Lite humor att du valt en efterrätt som på engelska kallas Mud Ball.

man, trots att man har kort, måste tala om hur mycket pengar man vill tanka för innan man tankar. Det fanns några alternativ, bl.a. full tank 100€. Riktigt så stor är inte en hojtank. Frågan var bara: hur många liter behöver jag fylla? Jättesvårt att avgöra och för mig är det viktigt eftersom jag kör på trippmätaren då bensinmätaren lever sitt eget liv. Till slut chansade jag på 15€ och fick i bensin för 14,50€. Nästa gång ska jag prova en bemannad station, hoppas de är "normala".

Mötte ett motionslopp (jogging). Först kom en polisbil med blåljus och halva gänget joggare. Sedan en polismc med blåljus, som glatt vinkade till mig. Bakom sista person ligger ambulansen med blåljus. Tävligen syntes och jag hoppas att de kände sig trygga, tryggare kan de knappast bli. Det är ordning och reda på polisens ordonnanser.

Lettland dag 6

Jag spanar och spanar. Det måste finnas, jag vet det av erfarenhet. Var är det? Men icke, jag ser inte ett enda gruskorn!

Avsaknaden av grus har varit skön, att veta att fästet mellan väg och däck är pålitligt. Guppigt är det, ungefär som landsvägarna i Sverige på plus några extra lager lagningar, men fram- och bakdäck går hela tiden åt samma håll. Det är faktiskt rätt skönt för kropp och knopp.

Färden mellan Riga och Leipaja har varit en enda lång raksträcka. I teorin är det omöjligt eftersom jag har följt strandlin-

Bilden th är från en husgavel där alla Lettlands "kommuners" vapensköldar är målande. Snyggt!

jen hela vägen, men i praktiken är det verkligen så. När det antligen varnas för en kurva visar det sig att den farliga kurvan i princip är en raksträcka...

Det är väldigt lätt att köra i Lettland. Det finns tre hastighetsgränser. På asfaltsvägar är det 90, grusvägar 80 och inom tätort 50 (oavsett underlag). I princip följs dessa grundregler av Lettiska trafikverket.

Trafikverket ska också ha en stjärna då de minimerat antalet skyltar. Varför krångla till det? "Den här sträckan förbi korsningen kräver 70. Då sätter vi upp en 70-skylt med tilläggstavla som anger hur många meter det gäller." Se där, redan har de sparat in på en skylt och stolpe!

Det lurigaste är att ha koll på 50-sträckorna. De skyltas inte alls. En vit, avlång skylt med ortnamnet betyder helt enkelt 50. En lika dan skylt, överkryssad, betyder 90. Jag har inte en självklar relation till en vit skylt med text och en hastighetsändring. Några snabba inbromsningar har det blivit...

Poliser har de gott om. Riktigt trevligt att se dem i trafiken! Trodde att jag aldrig skulle säga det, men poliserna gör det lugnare.. Inte exemplariskt, men lugnare. Saknar polisen på svenska vägar.

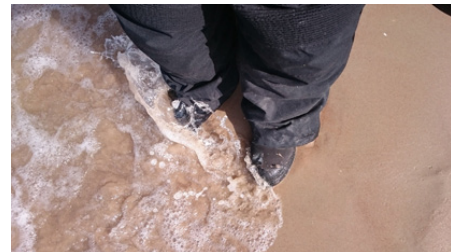
Litauen dag 7

Nytt land och ett hotell (typ) som förhoppningsvis inte representerar Litauen: det är under renovering, har uruselt wifi och serverar inte frukost. Totalt misslyckat!

En riktigt rolig sak hände idag:

Stannade vid en minimal mack, tankade och köpte lite färdkost. Mannen bakom disken kunde inte ett ord engelska, vi använde det universala språket peka-och-le.

Samma vatten som hemma, bara 36 mil till Stockholm

Jag gick ut för att starta hojen och strax bakom kom mannen. Han tittade på hojen, log och pekade på regplåten. Sweden, sa jag. Hudiksvall, sa han på klockren svenska! Riktigt hur han visste var Hudiksvall ligger och varför han kunde uttala det förstod jag aldrig eftersom förklaringar i peka-och-le saknar nyanser. Han kan ha flytt från Serbien (han sa Serbien och pekade på sig själv) till Sverige för att sedan hamna i Litauen. Eller något helt annat som inte är lika långsökt.

Vad är oddsen för att jag stannar vid just den macken, att det står Hudiksvall på reklamraden under regnr och att han känner till just den staden?!

Hotellet då? När jag bokade stod det att frukost kostade extra, men eftersom hotellet kostade hela 125kr för en natt tyckte jag att det var okej. Det stod också att rummen var nyrenoverade och att det ingick gratis wifi och parkering. Bilderna visade ett fantastiskt hus med rundade väggar och stora fönster.

För att vara ärlig så är parkeringen gratis, om än full med rötter och lutar kraftigt. Wifi:n är också gratis. Det stod inte att den skulle fungera. Det renoveras överallt på hotellet, av två "färdiga" rum fick jag det ena. Jag och hantverkarna är de enda som är här.

Hur frukosten kunde gå från "kostar extra" till "finns inte" förstår jag inte. Nåväl, jag har sovit på B&B där sängkläder kostade extra, så varför inte ett hotell utan frukost? Byggnaden är i alla fall vacker!

Litauen dag 8

Efter en uruselt natt på "hotellet" där jag frös eftersom de inte hade värmen på och dessutom fick lämna hungrig gav jag mig ut

på vägen igen. Den största skillnaden mot Estland och Lettland är att det är mycket mer trafik i Litauen. Jag är aldrig ensam på vägen.

Hur man ska uppträda i trafiken är dock en gåta. Det verkar finnas två läger. Det ena följer alla trafikregler in absurdum, det andra ser reglerna mer som riktlinjer. Heldraget är en uppmaning om att ta det försiktigt vid omkörning - och det görs på alla möjliga ställen! Hastighetsbegränsningarna är där mest för skojs skull, tror jag.

Just hastigheten är en gåta, jag förstår inte hur, när och varför. Det är alltid oklart när en ny hastighet börjar eller slutar. Allt från 20 till 130 används, på helt obegrippliga platser. Att gps:en inte alltid stämmer vet jag, men just nu är det den jag kör efter. Jag kan inte ens anpassa mig till trafikrytmen eftersom folk gör som de vill.

Överallt finns fartkameror, eller varningar för fartkameror. Trafikanterna verkar inte bry sig. Jag har ingen aning. Antingen har jag en hög med fortkörningsböter när jag kommer hem, eller ingen alls.

Mitt ute på landet erbjuder hotellet extra lås för mc. Ska jag vara tacksam för omtanken eller orolig av anledningen?

Jag stannar i Vilnius för två dagar. Trafiken i staden är hysterisk! Man gasar tills det tar stopp. Alla har rätt att köra först. Ingen tar hänsyn. Svartast avgaser från dieslbilar utan filter vinner... Gult ljus betyder gasa, bromsar man blir man i princip påkörd. Gångtrafikanterna verkar vana vid skrikande däck två cm från övergångsstället, de tittar inte ens.

Det enda jag sett som fungerar bra är filbyten. Bara att blinka och du blir insläppt. Riktigt skönt för en vimsig nybörjare i Vilnius galna trafik.

Litauen dag 9

Eftersom jag eftersträvar att äta lokal

mat sitter jag nu på den lokala kinares-taurangen.

Service är värdelös, milt uttryckt! Jag har fått köttet, men inget ris och Colan har nog försvunnit. Vid bordet bredvid blev det plötsligt uppståndelse, det enda ord jag förstod var policija - läskigt! Efter "några" påtryckningar kom plötsligt chefen, inte servitören, med tillbehören...

Efter att tillbringat dagen med att traska gata upp och gata ner i staden inser jag att jag inte är intresserad av Vilnius. Gamla hus, oavsett om de byggts under istiden, Sovjettiden eller nutiden, i betong eller sten, det är tysta byggnader som inte ger något tillbaka. För historiskt eller arkitektoniskt intresserade är det säkert intressant, men inte för mig.

Litauen dag 10

Det finns dagar då det inte vill sig. Hojen är "bänglig", tung och klumpig. Kroppen är trött och alla sittställningar är osköna. Hjärnan låter tankarna fara fritt, på allt utom trafiken och det som finns runtomkring.

Idag har det varit precis en sådan dag, dessutom ösregnade det i 10 mil

Tankarna snubblade hit och dit och landade i en mc-transformers. Tre klick - klick, klick, klick - och hojen är en bil!

Just när regnet öser ner så man inte ser något genom visiret, alla sänker farten och varje fördjupning i asfalten känns som en biltvätt runt benen, då önskar jag mig ett vattentätt fortskaffningsmedel. Gärna med värme, radio och skön förarstol. Att köra hoj är fantastiskt, men ibland undrar jag vad jag håller på med, speciellt en dag som denna.

Jag har landat i norra Litauen och det är dags att sammanfatta landet: Landskapet är böljande och vissa vägar är fantastiska. Som att köra i Brösarps backar. Mjukt kuperat med svängar som ger tid att titta på omgivningarna. Hittade en riktigt trevlig väg idag som jag var tvungen att köra en gång extra.

Mitt ständiga hatobjekt Trafikverket har tyvärr satt sina klor i Litauen. Det är tusen hastigheter, avsmalnande vägar, fartgupp, trafikkameror, t.o.m. grus i kurvor och korsningar! Man känner sig som hemma...

Jag har inte sett speciellt många motorcyklar. De tre (!) jag såg var på semester, med utländska regnr.

Lettland dag 11

Livet kan verkligen gå från botten till toppen på några sekunder. Det började redan igår kväll när jag checkade in.

- Vill du ha middag?
- Ja tack, om det går? (restaurangen såg ut att vara stängd)
- Restaurangen är stängd, men jag kan ringa kocken.
- !!!??
- Jag kan beställa pizza om du vill ha.
- Taget!

Jag sov som en prinsessa, utan ärtor, och vaknade utvilad. Efter en riktigt god frukost gav jag mig ut på den väg jag ruttade igår kväll. Jag hade medvetet tagit några grusvägar eftersom jag är så trött på alla raksträckor.

Inget regn och många raksträckor fick humör och självförtroende att växa. Inset plötsligt att jag klarar många (höger) kurvor hur bra som helst. Ett kast med framhjulet påverkade mig inte det minsta. Trots att några vägar var "nyrenoverade" dvs med ett nytt lager sand, körde jag som en gudinna! När jag dessutom passerade vägkylvlän som hamnat i diket, då kändes livet rätt bra!

På eftermiddagen hittade jag Vägen, Baltikums häftigaste mc-väg. (Överbevisa mig gärna, finns det en bättre väg måste den vara som himmelriket.) Kurva på kurva, höger, vänster, hela tiden. Ingen kurva knäckte, asfalten var fantastisk och solen sken. Jag var såklart tvungen att åka den några gånger, rös av välbehag efter varje tur!

Några mil senare började bilister blinka på mig: poliskontroll. Som tur var hade

Det är klass på parkeringshuset i Lettland!

de fullt upp med en Audi-förare i 20-års-åldern. Jag tackade min lyckliga stjärna att de inte stod längs Vägen.

När jag till slut nådde hotellet ser de att jag har en mc-hjälm i handen. Ville jag ställa hojen säkert under natten?

Jag kunde aldrig drömma om att det var i en balsal...!

Estland dag 12

Man ska sluta på topp har jag hört.

Färjorna till Sverige går inte när det passar mig, tyvärr innebär det hemresa redan i morgon kväll. Det var inte min plan, men denna resa har inte följt mina planer hitills så varför börja nu?

För att sammanfatta resan så blev den inte alls som jag tänkt, utan något helt annat! Jag hade väl inte tänkt så mycket egentligen, utgick från tidigare resor och förutsatte att denna skulle bli lika dan. En resa genom land och landskap, med reflektioner av detsamma.

I stället blev det en resa med mitt psyke som medresenär. Vad klarar jag och när ger jag upp?

Det visade sig att jag klarar en hel del, även när jag vill ge upp. De vägar jag kört under resan har till största del varit allt annat än jag drömt om... Blöta, mjuka,

sandiga skogsvägar. Geggiga med långsgående och tvärgående vattenhinder där bakdäcket spunnit loss och jag trott att det varit dags för lerbad. "Vägar" som korsat ängar där jag snarare följt en stig i gräset än en väg. Men jag har klarat det! Jag är jättestolt över mig själv!

Det är synd att så många av vägarna inte är asfalterade. Hela Baltikum skulle vara fantastiskt att köra mc genom om vägarna varit bättre. På några ställen är det på gång. Jag kom till flera vägarbetsområden där jag, när jag såg varningsskylten, oroade mig för ännu en sträcka med mjukt grus/sand. I stället möttes jag av asfaltläggare och vägar så plana att fjädringen fick en välbehövlig semester.

Baltikum i sig är både litet och stort på en gång. Tre länder med delvis helt olika kulturer, språk och regler samsas på en yta som är en bråkdel av Sveriges. Med bil kör man lätt från norr till söder på en dag. Likheter är många, men dessa är också likheter med resten av Europa. Vi är inte så olika som vi tror. Balter framställs som bovar och banditer i svensk media. De jag mött har varit helt fantastiska, hjälpsamma och vanliga.

Jag vill gärna återvända och se mer av dessa tre länder, men med bil. När själva vägen inte är så viktig passar bilen bättre som transportmedel.

Text & foto: Lena Landerholm

Rekreation!